

Matkailun kansallinen tiedolla johtamisen toimintamalli

Tiivistelmä loppuraportista

Lokakuu, 2021

Tiivistelmä – Kansallisen yhteistyön ensi askeleet otetaan heti

1. Lähtötilanne

- Kansallisen yhteistyön tarve tiedolla johtamisessa on tiedostettu, mutta toteutustapaa ei oltu määritetty. Useiden alueellisten hankkeiden vuoksi tarvitaan kansallista koordinoitua ja systemaattista yhteistyötä yhteisen arkkitehtuurin ja palveluiden kehittämiseksi resursseja optimoiden ja päällekkäisyyksiä välttämällä.
- Matkailutieto voidaan jakaa seuraaviin osa-alueisiin: asiakasymmärrys, vaikuttavuus, palvelutuotanto ja -kehitys, kestävä kehitys, turvallisuus, riskienhallinta ja infrastruktuuri.
- Tiedolla johtamisen kehittämistä rajoittavat esim. resurssipula, datan pirstaleisuus, osaamisvaje ja yhteistyömallien puute sekä paikallisella että kansallisella tasolla.
- Vastaavassa tilanteessa useat kansainväliset Visit-organisaatiot ovat keräämässä matkailutietoa yhteiseen data-alustaan ja määrittämässä yhteistyömalliaan.

2. Kansallinen tavoitetila

- Kansallisen tiedolla johtamisen tavoitteita ovat 1) selkeät ja yhdenmukaiset roolit 2) kustannustehokkuus 3) laadukas ja vertailukelpoinen matkailun tieto 4) edistyneen analytiikan ja tekoälyn edellytysten luonti sekä 5) tiedolla johtamisen osaamisen edistäminen matkailualalla.
- Kansallinen tiedolla johtamisen toimintamalli koostuu viidestä yhdessä määritetystä osa-alueesta: matkailijat, tietopalveluasiakkaat, tietopalvelut, arkkitehtuuri ja tietolähteet.
- Ideaalitalanteessa kansallinen huippuosaamisen keskus vastaisi parhaiten kansallisiin haasteisiin ja tavoitteisiin. Lisäksi Visit Finland rakentaisi kansallisen, yhteisen data-alustan tiedon koostamiseksi ja jakamiseksi matkailualan toimijoille.
- Käytännön rajoitteiden (resurssipula, Visit Finlandin strategia) vuoksi kansallinen data-alusta on jaettava eri alustoihin (Visit Finland, alueorganisaatiot, yritykset), joiden yhteistyöllä kansalliset tavoitteet voidaan toteuttaa.
- Arkkitehtuurin yhteiset periaatteet määritetään Visit Finlandin data-alustan perusteella yhdessä alueiden ja yritysten kanssa.

3. Visit Finlandin tavoitetila

- Kansallisessa yhteistyössä Visit Finland voi ottaa päävastuun neljästä tietolähdekokonaisuudesta: kotimaan matkailutarjontaan ja sen kehitykseen liittyvästä tuotetietokannasta ja kestävä matkailun tiedon keruusta, soveltuvin osin matkailun toimintaympäristöön liittyvästä datasta sekä omien palveluiden käyttöön liittyvästä tiedosta. Tarkempi hahmotelma sivulla 31.
- Visit Finland panostaa tiedolla johtamiseen strategiansa mukaisesti hyödyntäen RRF-rahoitusta ja toteuttaa osaltaan yhteisiä matkailun kansallisia tavoitteita.
- Visit Finlandin ja kansallisen tavoitetilojen saavuttamiseksi tarvitaan kiinteämpää yhteistyötä, mikä edellyttää selkeän roolituksen Visit Finlandin, alueiden ja yritysten välillä.
- Visit Finland kehittää omaa toimintaansa kohti sille määritettyä kansallisen tavoitetilan roolia.

4. Etenemissuunnitelma

- Kansallinen tavoitetila toteutuu sitouttamalla toimijoita porrastetusti kansalliseen malliin. Visit Finland ja suurimmat alueet aloittavat kansallisen yhteistyön, johon pienemmät alueet ja yritykset voivat liittyä myöhemmin.
- Visit Finland luo perustan kansalliselle yhteistyölle omalla roolillaan, minkä pohjalta alueet ja yritykset voivat täydentää oman roolinsa.
- Vuoden 2022 aikana kansallinen yhteistyö voidaan käynnistää Visit Finlandin koordinoiman maksukorttidatan yhteishankinnan, Helsingin ja Espoon REACT-rahoitetun hankkeen sekä Varsinais-Suomen ja TEM:in toimintamallihankkeen yhteistyönä.
- Vuosina 2022-2025 kansallista yhteistyötä edistetään edelleen datan yhteishankinnoilla, arkkitehtuurin yhteensovittamisella sekä yhteisten mittarien määrittämisellä.
- Lopullinen tavoite on perustaa kansallinen huippuosaamisen keskus, joka varmistaa Suomen matkailun kilpailukyvyyn tulevaisuudessa.

Sisältö

1	Lähtötilanne	?
2	Kansallinen tavoitetilä	
3	Visit Finlandin tavoitetilä	
4	Etenemissuunnitelma	

Tiedolla johtamisen toimintamalli on kokonaisuus, jolla tietoa tuodaan osaksi päätöksentekoprosessia

Tietopalvelut ja tekninen tiedonhallinta

1. Tiedon hyödyntämiskohteet, tietopalvelut ja analytiikka

Miten tietoa halutaan hyödyntää ja saadaan siitä arvoa matkailun kehittämisessä ja palveluiden tuottamisessa?

2. Data ja tieto

Miten päästään käsiksi tarvittavaan tietoon ja varmistetaan sen laatu?

3. Teknologia ja infrastruktuuri

Millä teknologia-alustoilla ja infrastruktuurilla mahdollistetaan tiedon keruu, varastointi ja tietopalvelut?

Organisointi- ja hallintamalli

4. Hallintamalli, kyberturvallisuus ja tietosuoja

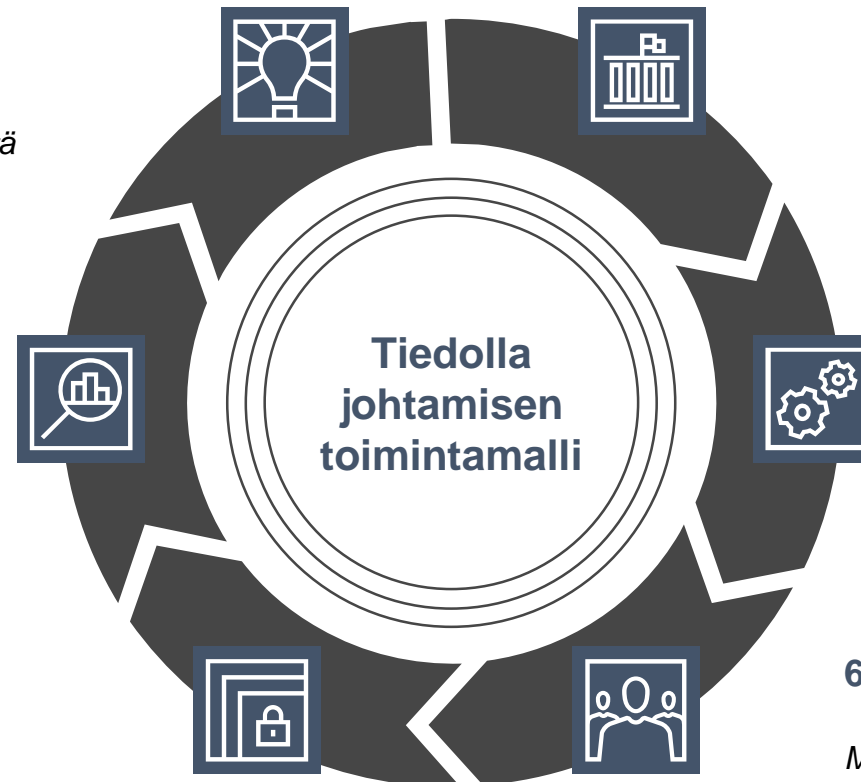
Miten tiedolla johtamisen kehitystä pitäisi ohjata niin, että eri osapuolten tarpeet ja riippuvuudet huomioidaan?

5. Prosessit ja integraatiot

Millä prosesseilla ja käytännöillä tiedolla johtamisen kehitys ja jalkautus toteutetaan?

6. Organisointi, kulttuuri ja osaaminen

*Missä rooleissa eri organisaatioiden kannattaa toimia?
Miten henkilöiden rooli- ja osaamisvaatimukset täytetään?*

Tiedolla johtamisen kehittämistä rajoittavat useat haasteet kansallisella ja alueellisella tasolla

Tavoitteet	Kustannustehokkaat tietopalvelut	Tiedon tehokas koostaminen kansallisella tasolla	Vertailukelpoinen matkailun tieto	Asianmukainen koulutus ja muutoshallinta	Toimiva kehittämis-yhteistyö
Haasteet	<p> Resurssipula</p> <p> Päällekkäiset sopimukset (hankinnan skaalaedut jäävät saavuttamatta)</p> <p> Päällekkäisiä ja siiloutuneita investointeja data-alustojen rakentamiseksi</p>	<p> Osa tiedosta pirstaleista kansallisesta näkökulmasta</p> <p> Riskit tietoturvassa ja tiedonjakamisessa</p>	<p> Haasteet datan vertailukelpoisuudessa, tasalaatuisuudessa ja puhtaudessa</p> <p> Haasteet datan tulkitsemisessa (laatu, arvo, ymmärtäminen)</p>	<p> Osaamisvaje tiedolla johtamisessa</p> <p> Matkailualan toimijoiden vaihtelevat koulutustarpeet</p> <p> Toimijoiden / osallistujien muutokseen sitouttaminen</p>	<p> Kaupallisten vs. julkisten toimijoiden mahdollisesti eriävät intressit</p> <p> Toimijoiden eritasoisuus ja eritarpeisuus</p> <p> Haasteet alueiden ja kansallisten kehityshankkeiden koordinoinnissa</p>

Lähteet: Haastattelut, työpajat, PwC-analyysi

Sisältö

1	Lähtötilanne	?
2	Kansallinen tavoitetila	
3	Visit Finlandin tavoitetila	
4	Etenemissuunnitelma	

Kansallisen tiedolla johtamisen tavoitteet tukevat Suomen matkailustrategiaa

Suomen matkailustrategian
2019-2028 painopistealueet

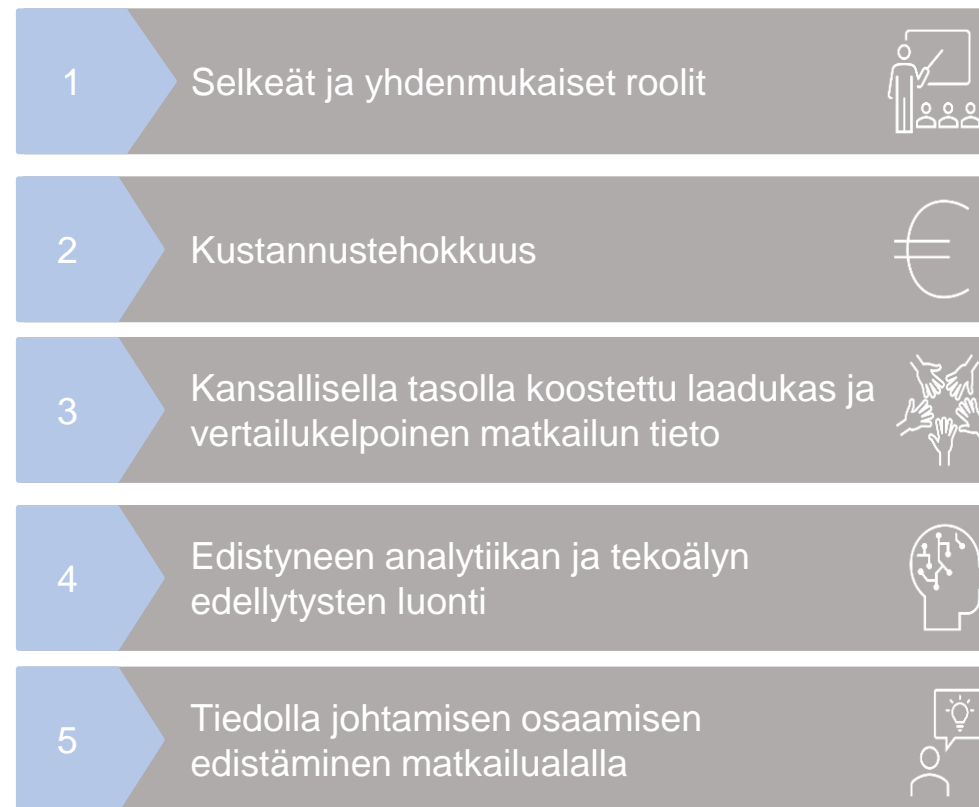
Kestävän kehityksen
mukaisen toiminnan
tukeminen

Digitaaliseen
muutokseen
vastaaminen

Saavutettavuuden
kehittäminen
matkailualan tarpeet
huomioiden

Kilpailukykyä tukevan
toimintaympäristön
varmistaminen

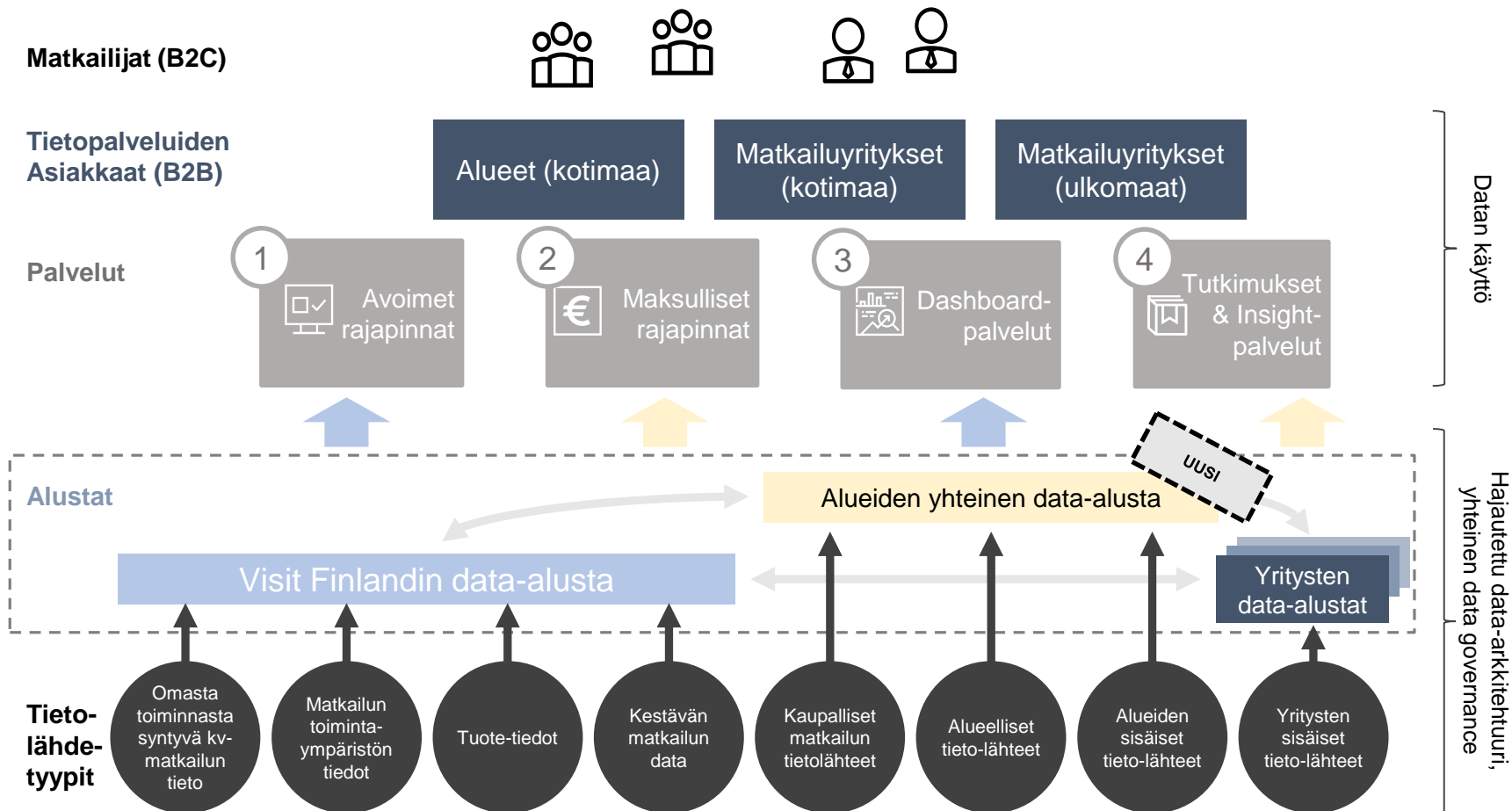
Kansallisen tiedolla johtamisen tavoitteet matkailussa

Lähteet: TEM, haastattelut, työpajat, PwC-analyysi

Matkailutoimijat kokoavat ja käyttävät dataa yhteisellä virtuaalisella alustalla

Kansallinen malli

Kansallisen mallin tasot

- 1. Matkailijat (B2C):** loppukuluttajat, jotka hyötyvät paremmasta tarjonnasta ja palveluista.
- 2. Tietopalveluiden asiakkaat (B2B):** alueorganisaatiot ja matkailuyritykset kotimaassa sekä ulkomailla.
- 3. Palvelut:** data-alustojen päälle rakennettava kerros, johon sisältyy avointa ja ilmaista dataa sekä räätälöityjä maksullisia palveluita.
- 4. Data-alustat:** Visit Finland kerää dataa neljästä eri tietolähdetyypistä. Alueiden yhteinen data-alusta hyödyntää sekä Visit Finlandin että yritysten data-alustoja. Yritykset hyödyntävät dataa sekä Visit Finlandin että alueiden data-alustasta.
- 5. Tietolähdetyypit:** vastuu eri tietolähdekokonaisuuksien koostamisesta ja jakamisesta jaetaan eri toimijoille. Data ajetaan eri alustoille.

Lähteet: PwC-analyysi

Arkkitehtuurien yhteensovittamisen periaatteet määritetään Visit Finlandin data-alustan perusteella yhdessä muiden toimijoiden kanssa

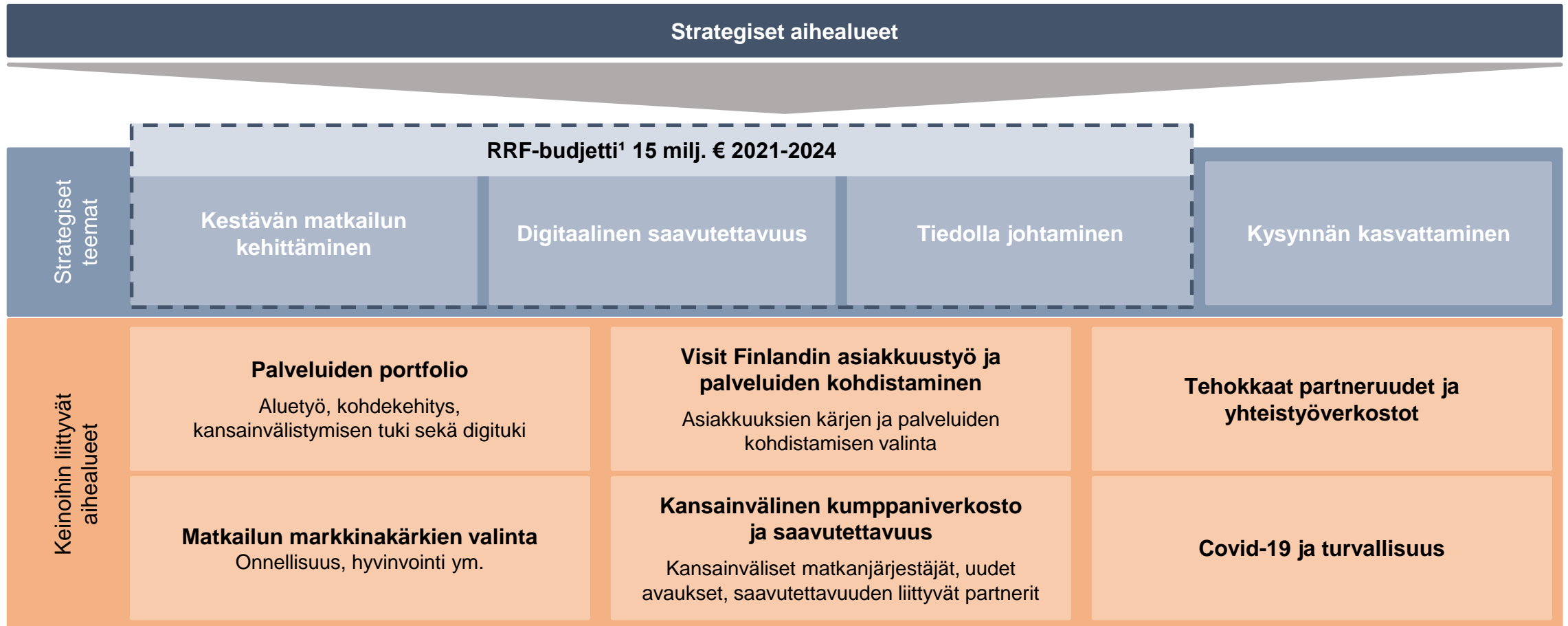
	Yhteisesti määritettävät asiat	Vapaasti määritettävät asiat
 Järjestelmät / teknologiat	<p>Datankäsittelysäännöt yhtenäisten lopputulosten aikaansaamiseksi.</p> <p>Tietosisällön osalta Master data (esim. aluejako, kansalaisuudet, tuotetieto, toimialan kategorisointi).</p>	<p>Data-alustojen teknologiat voidaan valita vapaasti. Pilvipohjaiset alustat ovat lähtökohtaisesti kuitenkin suositeltavia.</p> <p>Tiedonvälitysteknologiat voidaan toteuttaa eri tavoin. Rajapintapohjaiset ratkaisut ovat lähtökohtaisesti suositeltavia.</p>
 Standardit	<p>Käyttöluvat tietolähteittäin datan jakamisen ja käyttämisen mahdollistamiseksi (aggregaattitiedon sekä yksityiskohtaisen tiedon välillä eri käyttöluvat).</p> <p>Metadatan ja sen julkaiseminen (liiketoiminnalliset kuvaukset käsitteistä ja tekniset säännöt tiedon käsittelystä).</p>	<p>Käsitteet ja tietomalli (esim. matkailija, matkailuyritys).</p> <p>Tiedon tarkkuustaso tietolähteittäin.</p> <p>Tiedon laadun mittarit (tiedon merkitys ja sisältö).</p> <p>Kehittämisen ja ylläpidon standardit määritetään myöhemmin toteutuksen yhteydessä.</p> <p>Data-alustat voidaan toteuttaa arkkitehtuurisesti eri tavoin, mutta kuitenkin siten, että data-alusta tarjoaa sekä tarkan tason että aggregoitua käsiteltyä tietoa.</p>
 Hallinto	<p>Ohjaus ja kontrollointi yhtenäistetään data-alustojen kehittämiseksi.</p>	<p>Ohjauksen organisointi määritetään toteutuksen yhteydessä myöhemmässä vaiheessa.</p>

Lähteet: Business Finland arkkitehtuurihaastattelu 13.9.2021, PwC-analyysi

Sisältö

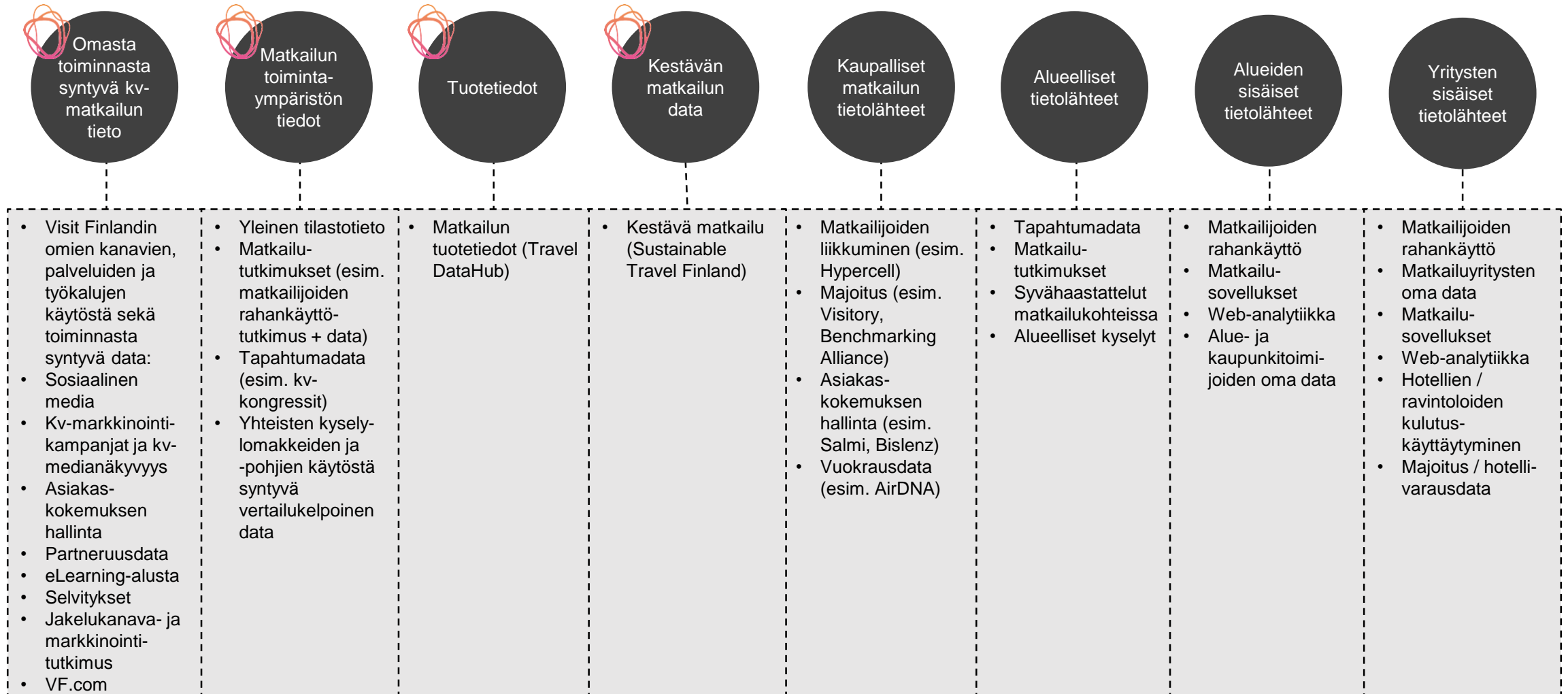
1	Lähtötilanne	?
2	Kansallinen tavoitetila	
3	Visit Finlandin tavoitetila	
4	Etenemissuunnitelma	

Visit Finland panostaa tiedolla johtamiseen strategiansa mukaisesti hyödyntäen RRF-rahoitusta

¹Määräytyy Valtioneuvoston linjauksen mukaan | Lähteet: Visit Finland

Kansallisessa yhteistyössä Visit Finland ottaa päävastuun neljästä tietolähdekokonaisuudesta

Lähteet: Visit Finland, PwC-analyysi

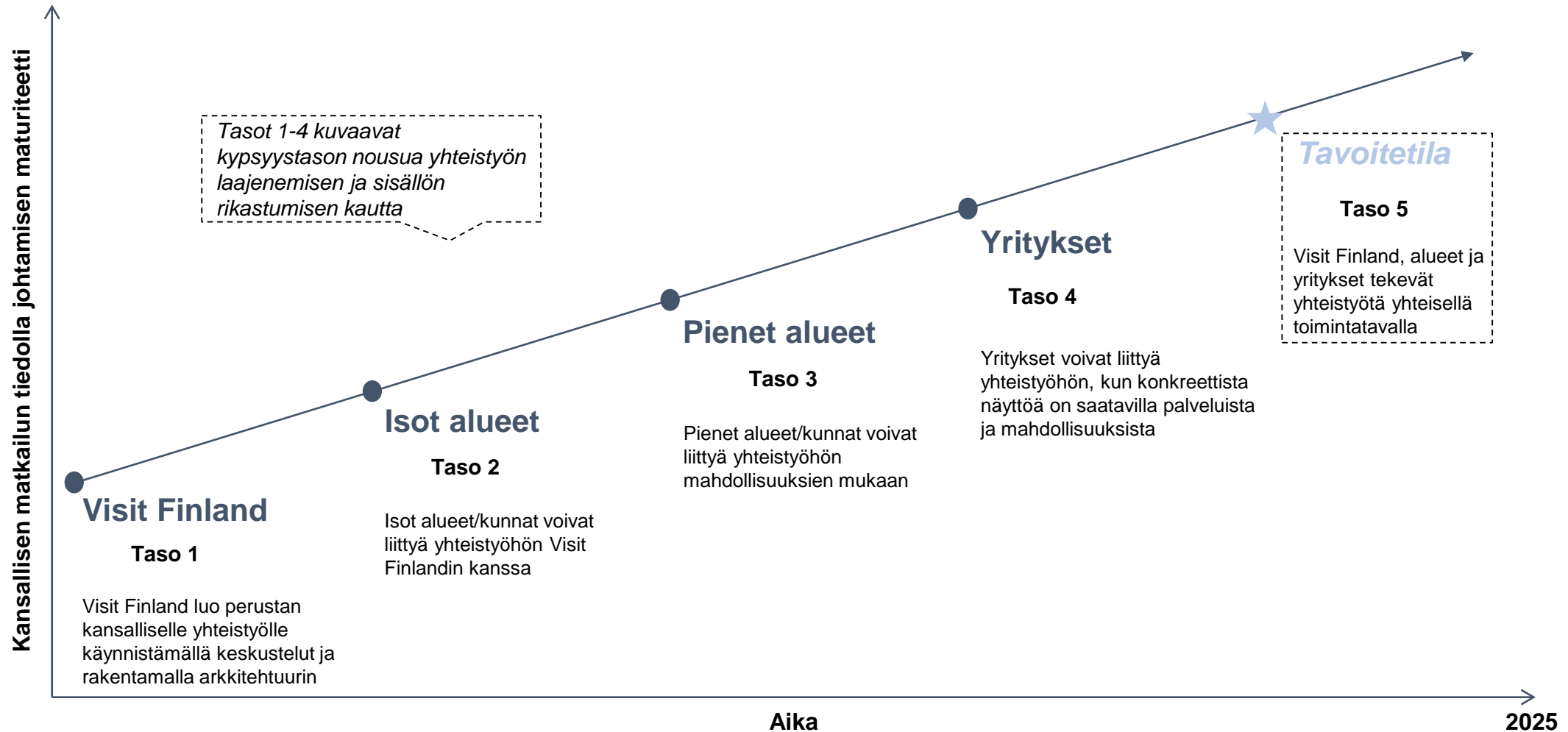

Visit Finlandin vastuualue

Sisältö

1	Lähtötilanne	?
2	Kansallinen tavoitetila	
3	Visit Finlandin tavoitetila	
4	Etenemissuunnitelma	

Kansallinen tavoitetilä toteutuu sitouttamalla toimijoita porrastetusti kansalliseen malliin

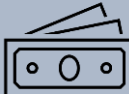
Lähteet: PwC-analyysi

Visit Finland luo perustan kansalliselle yhteistyölle määrittämällä oman roolinsa ja operatiiviset kysymykset

Lähteet: PwC-analyysi

Kansallisen yhteistyön mahdollistamiseksi isojen ja pienien alueiden tulisi toimia linjassa Visit Finlandin kanssa

	<u>Isot alueet/kunnat</u>	<u>Pienet alueet/kunnat</u>
 Asiakkuudet	<ul style="list-style-type: none">• Yhteisten ja erillisten asiakassegmenttien tunnistaminen alueille	
 Palvelut	<ul style="list-style-type: none">• Palveluiden kohdistaminen segmentteihin, joista saadaan korkein panos-tuotos-suhde• Palveluiden määrittäminen ja toteutus yhteistyön keskiössä; muiden maiden benchmarkkaus• Laajempi palveluvalikoima	<ul style="list-style-type: none">• Palveluiden kohdistaminen segmentteihin, joista saadaan korkein panos-tuotos-suhde• Suurien alueiden palveluiden benchmarkkaus ja hyödyntäminen• Rajoitetumpi palveluvalikoima
 Arkkitehtuuri	<ul style="list-style-type: none">• Visit Finlandin data-alustan kanssa yhteensopivat ja yhdessä määritetyt arkkitehtuurilinjaukset (katso s. 26)• Alueiden yhteinen ja yhtenäinen data governance	<ul style="list-style-type: none">• Suurten alueiden arkkitehtuurin hyödyntäminen• Alueiden yhteinen ja yhtenäinen data governance
 Ansaintamalli ja rahoitus	<ul style="list-style-type: none">• Yhteinen kustannusjakomalli, joka ottaa huomioon alueiden kokoluokan ja resurssit• Maksullisten palveluiden tuotot• Kaupunki- ja hankerahoitusten hyödyntäminen yhteistyön ja tiedolla johtamisen jalkauttamiseksi	

Lähteet: PwC-analyysi

Yritysten liittymiseksi tarvitaan yhdenmukaisuutta ja synergioita alueiden ja Visit Finlandin roolien kanssa

Asiakkuudet

- Yritysten strategioiden mukaiset asiakassegmentit

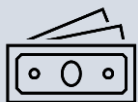
Palvelut

- Alueiden ja Visit Finlandin tuottaman datan ja palveluiden hyödyntäminen
- Oman toiminnan datan jakaminen sallituin osin kansallisen yhteistyön ja Suomen matkailualan edistämiseksi
- Yhteinen palvelukehitys alueiden ja yritysten kanssa
- Yritysten yhteisen verkoston soveltuvuuden arviointi (vrt. Combient)

Arkkitehtuuri

- Yritysten tarpeiden selvittäminen kansallisessa yhteistyössä
- Yritysten toimintaa tukevien data-alustojen rakentaminen
- Arkkitehtuurin yhteensovittaminen/kehittäminen Visit Finlandin ja alueiden kanssa

Ansaintamalli ja rahoitus

- Yhteishankintamahdollisuuksien selvittäminen Visit Finlandin ja alueiden kanssa

Lähteet: PwC-analyysi

Visit Finland